

К. АЦИЕВСКИ

ПРИЛОГ КОН БИБЛИОГРАФИЈАТА ЗА ИСТОРИЈАТА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОД ВО XIII И XIV ВЕК

При сегашниов степен на развитокот на македонската историографија, посебно на македонската медијевистика, се наметнува како неопходна потребата од еден библиографски преглед на богатата продукција за историјата на македонскиот народ во XIII и XIV век. Сообразно со таа потреба, даваме скроман прилог кон библиографијата за овој значаен период од историјата на нашиот народ.

Во прилогов, поради просторна ограниченост, предаваме само дел од библиографијата за овој значаен период од нашата средновековна историја и тоа трудовите публикувани заклучно со 1960 година.

Во прегледот материјалот е класифициран по алфабетарен ред.

1. АГАТОНОВИЌ Р., *Отношаји измеѓу Србије и Бугарске од XIII—XV века*, Београд, 1899, 176.

2. ACTES de Chilandar. Première partie: Actes grecs, publiés par L. Petit, *Византијски временник*, 17 (1911), Приложение.

3. ACTES de Chilandar. Deuxième partie: Actes slaves, publiés par B. Korablev, *Византијски временник*, 19 (1912), Приложение.

4. ACTES d'Esphigménou, publiés par L. Petit et W. Regel, *Византијски временник*, 12 (1906) Приложение.

5. ACTES de Kutlumus, ed. P. Lemerle (*Archives de l'Athos II*), Paris, 1945.

6. ACTES du Pantocrator, publiés par L. Petit, *Византијски временник*, 10 (1903), Приложение № 2.

7. ACTES du Philothée, publiés par W. Regel, E. Kurtz et B. Korablev, *Византијски временник*, 20 (1913), Приложение.

8. ACTES de Xénophon, publiés par L. Petit, *Виз. врем.*, 10 (1903), Приложение № 1.

9. ACTES de Zographou. Actes grecs, publiés par W. Regel, E. Kurtz et B. Korablev, *Виз. врем.*, 13 (1907), Приложение.

10. ACTES de Zographou. Actes slaves, publiés par W. Regel, E. Kurtz et B. Korablev, *Виз. врем.*, 13 (1907), Приложение.

11. АКТЫ Русского на святом Афоне монастыря св. великомученика и целителя Пантелеимона, Киев, 1873.

12. АНАСТАСИЈЕВИЌ Д., *Македонија у Средњем веку, Задужбина, Годишњак „Фонда Станојла и Драгиње Петровић“*, V (1926—1927), 3—27.

13. АНАСТАСИЈЕВИЌ Д., *Света Гора у прошлости и садашњости*, Београд, 1907, 29.

14. АНГЕЛОВ Димитар, *Робството в средновековна Бугария*, сп. Исторически преглед, год. II, бр. 2 (1945—1946), 129—157.

15. АНГЕЛОВ Д., *Към въпроса за поземлените отношения в средновековната бугарска държава*, Исторически преглед, I/4 (1945), 285—298.

16. АНГЕЛОВ Д., *Богомилството в Бугария*, София, 1947.

17. АНГЕЛОВ Д., *Принос към народностите и поземлени отношения в Маке-*

дония (Епирския деспотат) през първата четвърт на XIII век, Известия на Камарата на народната култура, IV/3, София, 1947, 1—46.

18. АНГЕЛОВ Д., Принос към поземлените отношения в Византия през XIII век, Годишник на Софийския Университет, XLVII (1952), 3—103.

19. АНГЕЛОВ Д., Антифеодални движения в Тракия и Македония през средата на XIV век, Исторически преглед, VIII/4—5 (1951—1952), 439—457.

20. АНГЕЛОВ Д., Крупното манастирско стопанство во Северна и Средна Македонија во XIV век, Гласник на Институтот за национална историја, год. I, бр. 2 Скопје, 1957, 81—139.

21. АНГЕЛОВ Д., Аграрните отношения в Северна и Средна Македония през XIV век, София, 1958, 256.

22. АНГЕЛОВ Д., Въпроси на феодализма в българските земи през XIII—XIV век, Исторически преглед XVI/6, 1960, 61—91.

23. АНГЕЛОВ Д., О некоторых вопросах социально-экономической истории Византии, Вопросы истории, 2, Москва, 1960, 91—103.

24. АНДРЕЕВ М.—АНГЕЛОВ Д., История на българската държава и право, София 1939, 410; 1959^a.

25. АНДРИЈЕВИЋ, А., Струмица, земля и народ, Ниш, 1923, 52.

26. АРСИЋ Б., Социјалне формации у Повардарју (Корпорације у Средњем веку), сп. Луч, I/2—3, Скопје, 1937, 67—80.

27. АРХИЕПИСКОП Данило, Животи краљева и архиепископа српских, Београд, 1935, 308.

28. BAYNES Norman, The Byzantine Empire, Oxford, 1946, 256.

29. БАЛАСЧЕВЪ Г., Словѣнски надписи отъ югозападна България, сп. Минало, год. II, бр. 7, София, 1912, стр. 191—210.

30. БАЛАСЧЕВЪ Г., Великият цар Асѣн II владѣтель на гр. Солун (1230—1241 год.), Минало, г. II, бр. 7, София, 1912, 259—272.

31. БЕЛАСЧЕВЪ Г., Старобългарско блядо съ надписъ отъ XII—XIII в., Минало, III/9 (1914), 3—12; — Се споменуваат Хрис и Стрез.

32. БАНАШЕВИЋ Н., Циклус Марка Краљевића и одједи француско-талијанске витешке књижевности, Скопје, 1935, 208.

33. БАШИЋ М., Старе српске биографије, Београд, 1924, 251.

34. БОБРОВА С., Феодалное землевладение в Сербии в XII-первой половине XIV в., Воронеж, 1956.

35. БРАУНИНГ Роберт, Комуната на зилотите в Солун (1342—1350 год.), Исторически преглед, VI/4—5 (1949—1950), 509—525.

36. БУРКОВИЋ Томо, Хиландар у доба Немањића (историјско-културна расправа), Београд, 1925, 86.

37. БУРМОВ А., Феодализмот в средновековна България, Исторически преглед, II/2 (1945—1946), 157—172.

38. БУРМОВ А., Зависимото население в България през XIII—XIV век, Исторически преглед, III/3 (1946—1947), 257—265.

39. ВАСИЛЕВСКИЙ В., Epirotica saeculi XIII, Византийский временник, 3 (1896) 233—299.

40. VASILIEV A., History of the Byzantine Empire, Madison, 1928/29; 1952^a.

41. ВЕСТИТЕЛЕВЪ Г., Град Воден, сп. Македонски преглед, II, София, 1924, 105—123.

42. ВИШНЯКОВА А., К вопросу о культуре и просвещении болгар в XIV в., Византийский сборник, Москва—Ленинград, 1945, 256—295.

43. VLAHOV D., Kroz historiju makedonskog naroda, Zagreb, 1949.

44. ВЛАХОВ Димитар, Македонија. Моменти од историјата на македонскиот народ, Скопје, 1950, 417.

45. ВЛАХОВ Д., Из историје македонског народа, Београд, 1950, 170.

46. ВУКИЋЕВИЋ Мил., Школе у држави Немањића, (Годишњица Николе Чупића, XVIII), Београд, 1899, 190—232.

47. ВУЧО Никола, Економика средње-вековне Србије кроз Душанов законик и манастирске повеље, Зборник у част шесте стогодишнице законика цара Душана, Београд, I, 1951, стр. 183—205.

48. ГАВРИЛОВИЋ А., Историјска сећања у неким народним песмама о

Краљевићу Марку, Глас Српске Краљевске Академије, LVIII, Београд, 1900, стр. 115—143.

49. GEANAKOPOLOS D., *Greco-Latin Relations on the Eve of the Byzantine Restoration: The Battle of Pelagonia*, *Dumbarton Oaks Papes*, 7, Washington, 1953, 99—141.

50. GEORGII AKROPOLITAE OPERA, ed. Augustus Heisenberg, I, II, Lipsiae, 1903.

51. GEORGII PACHYMERIS de Michaelis et Andronico Paleologio libri tredecim, ed. I. Bekker, I—II, Bonnae, 1835.

52. GERARD Walter, *La Ruine de Byzance 1204—1453*, Paris, 1958, 398.

53. ГЕРАСИМОВ Т., Принос към нумизматиката на Солунската империя, Изследования в чест на Марин Дринов, София, 1960, стр. 381—398.

54. ГЕРАСИМОВИЋ Ј., Старо српско право, Београд, 1913, 94; 1925², 161.

55. GERLAND E., *Geschichte des lateinischen Kaiserreiches von Konstantinopel*, I: *Geschichte der Kaiser Baldwin I und Heinrich 1204—1216*, Hamburg v. d. Höhe, 1905, 264.

56. ГОРЯНОВ Б., Поздневизантијски имунитет, Византијски временник, XI (1956), 177—199; XII (1957), 97—116.

57. ГОРЯНОВ Б., Крупно феодално землевладение в Византији в XIII—XV вв., Византијски временник, X (1956), 111—132.

58. ГОУДА М., Βυζαντινά ἐγγράφα τῆς ἐν Ἀθῶν ἱερᾶς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, 4, Ἀθήναι, 1927, 211—248.

59. ГРАНИЋ Ф., Одговори архиепископа Димитрија Хоматијана на питања српског краља Стефана Радослава (СКА — посебна издања, Светосавски Зборник, кн. 2), Београд, 1938, 149—189.

60. GRÉGOIRE H., *Deux étymologies: Vonditza et Vardar*, Byzantion, XXII, Bruxelles, 1953, 265—271.

61. ГРУЈИЋ Радослав, Властелинство Светога Ђорђа код Скопља од XI—XV века, Гласник Скопског Научног Друштва, I (1925), 45—79.

62. ГРУЈИЋ Р., Школе и манастири у средњовековној Србији, Гласник Скопског Научног Друштва, III (1928), 43—51.

63. ГРУЈИЋ Р., Лична властелинства српских црквених претставника у XIV и XV веку, ГСНД, XIII (1934), 47—69.

64. ГРУЈИЋ Р., Скопска митрополија. Историјско-статистички преглед. Споменаца православног храма св. Богородице у Скопљу 1835—1935, Скопље, 1935, стр. 1—254.

65. ГРУЈИЋ Р., Три Хиландарске повеље. Зборник за историју Јужне Србије и суседних области, Скопље, 1936, стр. 1—26.

66. GOUILLOU A., *Les archives de Saint-Jean-Prodrôme sur le mont Ménécée* (Bibliothèque Byzantine, Document 3), Paris, 1955.

67. ДАНИЧИЋ Ђ., Живот св. Симеона и св. Саве, написао Доментијан, Београд, 1865.

68. ДАНИЧИЋ Ђ., Живот св. Саве, написао Доментијан, Београд, 1860.

69. ДАНИЧИЋ Ђ. Животи краљева и архиепископа српских, написао архиепископ Данило и други, Београд, 1866.

70. DENNIS G., *The Reign of Manuel II Palaeologus in Thessalonica, 1382—1387*, Roma, 1960.

71. ДЕРЖАВИН Н., История Болгарии, том. II. Болгария времени первого и второго царства (679—1393), Москва—Ленинград, 1946, 161.

72. ДЕРОКО А., Средњовековни градови у Србији, Црној Гори и Македонији, Београд, 1950, 214.

73. ДЕРОКО А., Неки споменици из српског времена у Срезу и околени, Споменик, 106, 1957, 61—69.

74. DIE Wahrheit über Mazedonien, Mazedonisches Wissenschaftliches Institut, Sofia, 1941, 91.

75. DIENL Ch., *Histoire de L'Empire byzantin*, Paris, 1920, 247.

76. DIENL Ch., *Byzance. Grandeur et Décadence*, Paris, 1920, 343; 1924²; 1930³, 338.

77. ДИЛ Шарл, Историја Византијског царства, превео Р. Перовић, Београд, 1933, 228.

78. DIENL Ch.—OECONOMOS L., *L'Europe orientale de 1081 à 1453* (Histoire générale, IIe section: Histoire du Moyen Age, IX, I), Paris, 1945.

79. ДИНИЋ М., За хронологију Душанових освајања византијских градова, Зборник Радова, XLIX, Византолошки Институт, 4, Београд, 1956, 1—10.

80. ДОМЕНТИЈАН, Животи Св. Саве и Св. Симеона, Београд, 1938, 335.

81. DÖLGER F., *Regesten der Kaiserurkunden des oströmischen Reiches* (Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit, Reihe A, Abt. D), Teil III: 1204—1282, München—Berlin 1932.

82. DÖLGER F., *Die Urkunden des Johannes-Prodromos-Klosters bei Serrai*, Sitzungsberichte der Bayer. Akad. d. Wissenschaften. Phil.-hist. Abt. 1935, 9, München, 1935.

83. DÖLGER F., *Aus den Schatzkammern des Heiligen Berges*, München, 1948.

84. DÖLGER F., *Sechs byzantinische Praktika des 14. Jahrhunderts für das Athoskloster Iberon*, Abhandlungen der Bayerischen Akademie der Wissenschaften, Phillos.-hist. Klasse, N. F. Heft 28, München, 1949.

85. DÖLGER F.—SCHNEIDER A., *Byzanz*, Bern, 1952, 328.

86. ДРИНОВ М., О некоторых трудах Димитрия Хоматиана, как историческом материале, *Византийский временник*, 1 (1894), 319—340; 2 (1895), 1—23.

87. ДУЙЧЕВ Иван, *Цар Иван Асен II (1218—1241)*, София, 1941, 53.

88. ЖУГЛЕВ К., Принос към историята на средновековна България врз основа на хрониката на Херих дьо Валансиен, *Годишник на Софийския Университет — Историко-Филологически факултет*, XLVI/2, (1949/50), 3—118.

89. ЗЛАТАРСКИ Васил, *Гърцко-български съюз през 1204/5 год.*, *Годишник на Софийския Университет*, VIII—IX (1914), 1—23.

90. ЗЛАТАРСКИ В., *Родопският юнак Момчил Воевода*, Българска Историческа Библиотека, год. I, том втори, София, 1928, 118—131.

91. ЗЛАТАРСКИ В., *История на българската държава през сръбните въкове, том III: Второ българско царство (1187—1280)*, София, 1940, 637.

92. ИВАНОВ Йордан, *Съверна Македония, Исторически издирвания*, София, 1906, 420.

93. ИВАНОВ И., *Българитъ в Македония. Издирвания и документи за тяхното потекло, език и народност съ етнографска карта и статистика*, София, 1917, 381.

94. ИВАНОВ Й., *Български старини из Македония*, София, 1931, 671; — За 13 и 14 век, VIII, IX, (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 17, 19, 21, 24, 36, 45), XI (6, 7, 8, 17), XIII (4), XV (1, 14), XVI (1, 24, 33, 34, 35, 37, 50, 53), XVII (1, 2, 3), XVIII (7), XIX (13, 14, 15, 16, 17, 18, 24, 25, 26, 27, 28), XX (11), XXII (4), XXIII (14), XXV (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 101, 139, 142) LVII, LXXI (1, 2, 3, 4), LXXIII.

95. ИЕРОД Йосиф, *Добромир Стръзъ и неговата смртъ*, Солун, 1911.

96. ИРЕЧЕКЪ К., *Историята на Българитъ*, Търново 1886, 762.

97. ИРЕЧЕКЪ К., *История на Българитъ*. Под редакцията на В. Н. Златарски, София, 1929, 462; — За историята на македонскиот народ во 13 и 14 век, 170—181, 182—192, 193—203, 204—209, 210—222, 223—231, 232—240, 241—245, 246—260, 261—275.

98. ИРЕЧЕКЪ К., *История на Българитъ*. Поправки и добавки отъ самия авторъ, София, 1939, 348.

99. ИСТОРИЈА народа Југославије књ. I (до почетка XVI века), Београд, 1953, 821; — За историята на македонскиот народ во 13 и 14 век, 310—413, 488—493.

100. ИСТОРИЈА Болгарии, Академия наук СССР, Институт Славяноведения, том I, Москва, 1954, 541.

101. ИСТОРИЈА на България, том I, София, 1954, 560.

102. ИСТОРИЈА Южных и Западных Славян, Москва, 1957, 573.

103. ЈАНКОВИЃ Драгослав, *Историја државе и права феудалне Србије (XII—XV в.)*, Београд, 1953, 281.

104. ЈАНТОЛЕК Ст., *Положбата на Македонија во рамките и надвор од рамките на феудална Србија*, Преглед, списание за економски, правни и други општествени прашања, 1 (1956), 54—60.

105. JIREČEK Constantin, *Geschichte der Serben*, I Band (bis 1371), Gotha, 1911, 442.

106. ЛИРЕЧЕК Константин, *Историја Срба*, I, II, III, IV, (Превео и допунио Ј. Радонић), Београд, 1922, 1923, 1923, 328, 325, 297, 326.

107. ЛИРЕЧЕК К., *Историја Срба*, превео Јован Радонић, прва књига до 1537 (политичка историја), друго исправљено и дупуњено издање, Београд,

1952, 512; — За историјата на македонскиот народ во 13 и 14 век, 161—309, 311—326.

108. ЈИРЕЧЕК К., *Историја Срба*, превео Јован Радовић, книга друга (културна историја) друго исправлено и допуњено издање, Београд, 1952, 514.

109. ЈИРЕЧЕК К., *Српски цар Урош, краљ Вукашин и Дубровчани*, Зборник Константина Јиречка, I, Београд, 1959, 339—385.

110. JOANNIS SANTACUZENI imperatoris historiarum libri IV, cura Schopeni, I—III, Bonnae, 1828—1832.

111. КАЖДАН А., *Аграрные отношения в Византии XIII—XIV вв.*, Москва, 1952.

112. КАЖДАН А.—ЛИТАВРИН Г., *Очерки истории Византии и Южных славян*, Москва, 1958, 325; — За историјата на македонскиот народ во 13 и 14 век, 220—278, 293—305.

113. *Cambridge Medieval History (The), IV, The Eastern Roman Empire (171—1453)*, Cambridge, 1923.

114. КОВАЧЕВИЋ Ј., *Средњовековна ношња балканских Словена*, Београд, 1953, 361.

115. COLOCOTRONIS V., *La Macédoine et l'Hellénisme (étude historique et ethnologique)*, Paris, 1919, 658.

116. КОСТИЋ Коста, *Наши нови градови на југу*, Београд, 1922, 142.

117. КОСТИЋ Драг., *Кад је ројен Марко Краљевић* (Глас СКА, CLXXI), Београд, 179—190.

118. KRUMBACHER Karl, *Geschichte der byzantinischen Literatur von Justinian bis zum Ende des Oströmischen Reiches*, 2 Aufl., München, 1897.

119. ΛΑΜΠΡΟΥ Σπ., *Βραχέα Χρονικά ἐκδ. ἐπιμελεία Κ. Ι. Δυάντου*, 'Αθήναι, 1932.

120. LAONICI CHALCOCONDYLAE historiarum demonstrationes, rec. E. Darkó, I—II, Budapestini, 1922—27.

121. ЛАПЕ Љубен, *Одбрани четива за историјата на македонскиот народ*, I, Скопје, 1951.

122. ЛАПЕ Љ., *Одбрани текстови за историјата на македонскиот народ*, I, Скопје, 1959; — За 13 и 14 век, 94—146.

123. ЛАСКАРИС Михаил, *Византиске принцезе у средњовековној Србији*.

Прилог историји византинско-српских односа од краја XII до средине XV века, Београд, 1926, 138.

124. ЛЕВЧЕНКО М., *История Византии*, Москва—Ленинград, 1940.

125. ЛЕВЧЕНКО М., *История на Византия*, София, 1948, 407.

126. LEMERLE Paul, *Philippe et la Macédoine orientale à l'époque chrétienne et byzantine*, Paris, 1945.

127. LEMERLE Paul, *Histoire de Byzance („Que sais-je?“)*, Paris, 1948; 1956, 127.

128. LEMERLE P., *L'Emirat d'Aydin, Byzance et l'Occident. Recherches sur „La Geste d'Umur Pacha“*, Paris, 1957.

129. LEMERLE P.—SOLOVIEV A., *Trois chartes des souverains serbes conservées au monastère de Kutlumus, Annales de l'Institut Kondakov*, 11, Beograd, 1940, 129—146.

130. ЛИШЕВ Стр., *За стокото производство във феодална България*, София, 1957, 157.

131. LONGNON J., *L'Empire Latin de Constantinople et la principauté de Morée*, Paris, 1949, 363.

132. МАВРОДИНОВЪ Н., *Археологични и художествено-исторични иследования из Македонија*, сп. Македонски преглед, XIII/2, София, 1942, 1—25; т, XIII/4, (1943), 88—129.

133. МАЈКОВ А., *Историја српског народа*, с руског превео Љ. Даничић, Београд, 1876, 347.

134. МАКУШЕВ В., *Болгария в конце XII в. и первой половине XIII в.*, Варшава, 1871.

135. МАРКОВИЋ Василије, *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Ср. Карловци, 1920, 158.

136. МАТИЈАШЕВИЋ Стев., *Кратка историја Солуна, државе и града*, Београд, 1926, 222.

137. ΜΗΛΙΑΡΆΚΗΣ Α., *Ἱστορία τοῦ βασιλείου τῆς Νικαίας καὶ τοῦ δεσποτάτου τῆς Ἠπείρου*, 'Αθήναι, 1898.

138. МЕЛИОРАНСКИЙ Б., *К истории противочерковых движений в Македонии в XIV веке. Στέφανος*. Сборник статей в чест Ф.Ф. Соколова, С. Петербург, 1895.

139. МИЈАТОВИЋ Ст., *Град Воден*, сп. Братство, 31, Београд, 1924, 60—86.

140. MIKLOSICH F.—MÜLLER J., *Acta et diplomata graeca medii aevi sacra et profana*, I—VI, Vindobonae, 1860—1890.
141. МИРЕ Димче, *Завладувањето на Македонија од Турците*, Просветно дело, 3—4, Скопје, 1955, 214—221.
142. МИРКОВИЋ Л., *Мрњавчевиќ*, Старишар, 3, Београд, 1925, 11—41.
143. МИСИРКОВ Крсте, *За македонските работи*, Државно книгоиздателство на Македонија, Скопје, 1946, 123; — За 13 и 14 век, 84—111.
144. МИТРОПОЛИТЪ Симеон, *Грчкият надпис върху иконата на Исуса Христа въ Охридската църква Св. Богородица — Св. Климентъ*, Списание на БАН, XVI/9, София, 1918, 117—121.
145. МИШКОВИЋ Јован, *Један природниѣ Маричком боју 25/26 септембра 1371 године*, Глас Српске Краљевске Академије, LVIII, Београд, 1900, 109—115.
146. МОНАХА ИСАИЃ ОПИСАНИЕ пропасти краля Вукашина, *Летопис Матице Српске*, 88, Пешта, 1853, 196—199.
147. MORAVCSIK Gyla, *Byzantinoturcica*, I, II, Budapest, 1942, 1943, 378, 326; 2 Aufl. Berlin, 1958.
148. МОШИН Владимир, *Житие старца Исаян*, игумена Русского монастыря на Афоне, *Сборник Русского археологического общества в Югославии*, 3, 1940., 125—167.
149. МОШИН В.—ПУРКОВИЋ М., *Хиландарски игумани среднега века*, Скопље, 1940.
150. МУТАВЧИЕВЪ П., *Владетелите на Просекъ*, *Сборник на БАН*, кн. I, Клонъ историко-филологиченъ и фолклоренъ, София, 1913, 3—85.
151. МУТАВЧИЕВЪ П., *Войнишки земи и војинци въ Византия прѣвъ XIII—XIV в.*, Списание на БАН, XXVII/15, София, 1923, 1—113.
152. МУТАВЧИЕВЪ П., *История на българския народ*, II (Второ българско царство), София, 1943.
153. МУШМОВ Н., *Старобългарските монети*, сп. Минало, III/9, София, 1914, 58—64.
154. МУШМОВ Н., *Охридските монетарници*, сп. Македонски преглед, II/1, София, 1926, 69—76.
155. НИКЕТИЋ С., *Историјски развитац српске цркве*, Београд, 1870, 163.
156. NICEPHORI GREGORAE *Byzantina Historia*, cura L. Schopeni I—II, I. Bekkeri III, Bonnae, 1829, 1830, 1845.
157. НИКОВЪ П., *Българска дипломатия отъ началото на XIII вѣкъ*, Българска Историческа Библиотека, год. I, том 3, София, 1928, 76—108.
158. NICOL D., *Ecclesiastical relations between the despotate of Epirus and the kingdom of Nicaea in the years 1215 to 1230*, Byzantion, XXII, Bruxelles, 1953, 207—228.
159. NICOL D., *The Date of the Battle of Pelagonia*, Byzantinische Zeitschrift, 1, München, 1956, 68—71.
160. NICOL D., *The Despotate of Epirus*, Oxford, 1957.
161. НИКОЛИЋ-Земунски Вл., *Историја цара Стевана Душана*, Београд, 1927, 228.
162. НОВАКОВИЋ Стојан, *Законик Стефана Душана цара српскога 1349 и 1354*, Београд, 1870, 120; 1898², 312.
163. НОВАКОВИЋ Ст., *Пронијари и багшиници (спахије и чиглуц-сахибије)*. *Првлог к историји непокретне имовине у Србији XIII—XIX века*, Глас Српске Краљевске Академије, I, Београд, 1887, 102.
164. НОВАКОВИЋ Ст., *Срби и Турци XIV и XV века*, Београд, 1893, 397; 1960².
165. НОВАКОВИЋ Ст., *Струмска област у XIV веку и цар Стефан Душан*, (Глас СКА, XXXVI), Београд, 1893, 49.
166. НОВАКОВИЋ Ст., *Стара српска војска*, Београд, 1893, 207.
167. НОВАКОВИЋ Ст., *Село*, Београд, 1943, 220; 1965², 243.
168. НОВАКОВИЋ Ст., *Византијски чиновни и титуле у српским земљама VI—XV века*, Глас СКА, LXXVIII, Београд, 1908, 178—279.
169. НОВАКОВИЋ Ст., *Прилеп у првој поли XIV века по трескавичким повељама краља Стефана Душана*, Глас СКА, LXXX, Београд, 1909, 1—24.
170. НОВАКОВИЋ Ст., *Законски споменици српских држава среднега века*, Београд, 1912, 909; — *За историјата на македонскиот народ во 13 и 14 век*, Г. LIV; J. IV (α) 4, 8, 14, 16, 21, 25, 26, 28, 30, 32, 36, 42, 43, 44, 45, 50, 51, 52, 53; γ) 2 3, 4; δ) 1, 2; ζ) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; θ) 2, 3; ι) 1, 2, 3; λ) 1, 2; ν; ξ; ο;) XV, XXI, XXII, XXIII, XXIV,

XXV, XXXI, XXXIV, XXXVIII, XLIII, XLV.

171. ОКУЊЕВ Н., Граѓа за историју српске уметности. 2. Црква Св. Богородице-Матееч, Гласник Скопског Научног Друштва, VII—VIII (1930), 89—119.

172. ОСТРОГОРСКИ Георгије, Писмо Димитрија Хоматијана св. Сави и одломак Хоматијановог писма патријарху Герману о Савином посвећењу, Светосавски Зборник, књ. 2, Београд, 1938, 91—125; Исто: Сабрана дела Г. Острогорског, књ. IV — Византија и Словени, Просвета — Београд, 1970, 170—189.

173. OSTROGORSKY G., Geschichte des byzantinischen Staates (Handbuch der Altertumswissenschaft XII. 1. 2), München, C. H. Beck, 1940; 1952²; 1963³, 541.

174. ОСТРОГОРСКИ Г., Историја, Византије Београд, 1947, 296; 1959², 597.

175. ОСТРОГОРСКИ Г., Византијске писцовые книги, Byzantinoslavica, 9, 2, Prague 1948, 203—306; Византијски практики, Сабрана дела Г. Острогорског, књ. I — О Византијском феудализму, Просвета — Београд, 1969, 1—118.

176. ОСТРОГОРСКИ Г., Пронија. Прилог историји феудализма у Византији и у јужнословенским земљама, Београд, 1951, 200; Исто: Сабрана дела Г. Острогорског, књ. I — О Византијском феудализму, Просвета — Београд, 1969, 119—342.

177. ОСТРОГОРСКИ Г., Душан и његова властела у борби са Византијом, Зборник у част шесте стогодишњице Законака цара Душана, I, Београд, 1951, 79—86.

178. ОСТРОГОРСКИ Г., К историји имунитета у Византији, Виз. врем., 13, Москва, 1958, 55—106; Исто: Прилог историји имунитета у Византији, Сабрана дела Г. Острогорског, књ. I — О Византијском феудализму, Просвета — Београд, 1969, 405—480.

179. OSTROGORSKY G., Histoire de l'État byzantin (traduction française de J. Gouillard), Paris, Payot, 1956, 649.

180. OSTROGORSKY G., History of the Byzantine State (transl. by J. M. Hussey), Oxford, B. Blackwell, 1956, 548.

181. OSTROGORSKY G., History of the Byzantine State (trans. by J. M. Hussey), New Brunswick-New Jersey, Rutgers University Press, 1957, 548;

182. ПАИСИЈ Хилендарски, Историја славнобългарска, София, 1925, 74.

183. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Π., Αἱ Σέριραι καὶ τὰ προάστεια τὰ περὶ τὰς Σέριρας καὶ ἡ μονὴ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, Byzantinische Zeitschrift, 3, 1894, 225—329.

184. PAPADOPOULOS J. B. et Père Arcadius Vatopedinos, Un acte officiel du despot Alexis Sthlavos au sujet du couvent de Spéléotissa près de Mèlenicon, Списание на БАН, 45 (1933), 1—7.

185. ПЕТКОВИЋ Р., Преглед црквених споменика кроз новецину српског народа, Београд, 1950, 1258.

186. ПЕТРОВ П., Унијта между Бугария и Римската црква през 1204 год. и Четвртият крстоносен поход, Исторически преглед, год. XI, бр. 2, София, 1955, 35—58.

187. ПЕТРОВ П., Протосеаст Прибо, български феодален владетел в Македонија през првата половина на 13 век, Изследования в чест на Марин С. Дринов, София, 1960, 521—533.

188. ПЕТРОВ П., Поражението на латинците при Одрин през 1204 год. и неговото историческо значаение, Исторически преглед, XVI/4 (1960), 26—52.

189. ПЕТРОВИЋ Љуб., Пролазак крсташа кроз наше земље, Летопис Матице Српске, 341, Н. Сад, 1934, 82—95.

190. PITRA J., Analecta sacra et classica specilegio Solesmensi parata, Juris ecclesiastici Graecorum selecta paralipomena, Parisiis—Romae, 1891.

191. Подбрани извори за историјата на Византија. Превеле Г. Батаклиев и Ст. Маслев, под общата редакција на Д. Ангелов, София, 1956, 361.

192. ПРИМОВ Б., Грчко-български съюз в началото на XIII век, Исторически преглед, IV/1, София, 1947—48, 22—39.

193. ПРИМОВ Б., Жофроя дьо Вилардун, четвртият крстоносен поход и Бугария, Годишник на Софийския Универзитет — Историко-филологически факултет, XLV (1948—49), 1—145.

194. РАДОЈИЧИЋ Ђорђе, Савременници Краљевића Марка и њихови записи: I. Рукопис из доба Краљевића Марка, Зборник Матице Српске за књижевност и језик, VI—VII, Београд, 1958—1959, 36—40.

195. РАДОЈЧИЋ Никола, Душанов законик 1349—1354, Нови Сад, 1950, 68.
196. РАДОЈЧИЋ Никола, Друштвено и државно уређење Србије у доба Немањина, Летопис Матице Српске, књ. 341, св. 1, Нови Сад, 1934, 1—12.
197. РАДОЈЧИЋ Светозар, Портрети српских владара у Средњем веку, Скопље, 1934.
198. РАДОЈЧИЋ С., Фреске Марковог манастира и живот Св. Василија Новог, Зборник, Радова XLIX, Византолошки Институт, 4, Београд, 1956, 215—225.
199. РАДОНИЋ Јован, О деспоту Јовану Оливеру и његовој жени Ани Марији, Глас Српске Краљевске Академије, XCIV, Београд, 1914, 74—109.
200. РАДОНИЋ Ј., Наши деспоти током векова, Глас Српске Академије Наука, CXXIX, Београд, 1956, 11—16.
201. РАДЧЕНКО К., К историји филозофско-религиозног движења у Византији и Бугарии XIV в., Львов, 1902.
202. РАЈАЧИЋ М., Севастократор Дејан, Историски гласник, 3—4, Београд, 1953, 17—29.
203. РАЈАЧИЋ М., Основно језгро државе Дејановића, Историски часопис, IV, Београд, 1954, 227—243.
204. РАЈИЋ Н., Илустровани каталог новаца српских царева, краљева, кнежева, деспота, великих жупана и осталих српских великана (700—1710), са опширним додатком босанских, хрватских, славонских, далматинских и бугарских новаца, Београд, 1940, 236.
205. РИСТИЋ Милован, Струмица, Географско-историска расправа, Београд, 1925, 56.
206. РИСТИЋ М., Струмица, сп. Братство, 32, Београд, 1925, 113—152.
207. РОБЕ Теод., Битол — његов постанак и развитак до почетка XX века, сп. Луч, 1/2—3, Скопље, 1937, 49—59.
208. РОБЕВЋ Т., Битоля, Стопански очерк, сп. Македонски Преглед, XIII/1, Софија, 1942, 53—90.
209. РУЖИЧИЋ Н., Кратки историјски преглед узајамних одношаја између српске и грчко-цариградске цркве и њихових представитеља, од првог времена њиховог познавања, па до данас, Београд, 1875; 158.
210. RUNSIMAN St., A History of the Crusades, III, Cambridge, 1954.
211. САКЏЗОВ И., Трговијата во Македонија прџ VII—XIV вџк, сп. Македонија. 1/6, Софија, 1922, 9—23.
212. САКЏЗОВ И., Стопанството во срџдновџковна Бугарија, Бугарска историческа библиотека, год. II, том 3, Софија, 1929, 178—211.
213. СИМИЋ Ст., Лесновски манастир св. оца Гаврила задужбина српскога деспота Јована Оливера, Београд, 1913, 92.
214. СНЃГАРОВ Ив., Положењето на Охридската Архиепископија отџ възстановането на Второто бугарско царство до 1334 год., сп. Минало, II/7, Софија, 1912, 273—324; Минало, III/9 (1914), 38—57.
215. СНЃГАРОВ И., Историја на Охридската архиепископија (отџ основането џ до завалдџването на Балканскиј Полуостровџ отџ турцитџ), I, Софија, 1924, 347.
216. СНЃГАРОВ И., Византијски свидетелства отџ XI, XII и XIII век за бугарскиј характерџ на Македонија, Македонски Преглед, 1/5—6, Софија, 1925, 1—17.
217. СОЛОВЈЕВ Александар, Одбрани споменици српског права од XII до краја XV века, Београд, 1926, 169.
218. СОЛОВЈЕВ А., Законодавство Стефана Душана цара Срба и Грка, Скопље, 1928, 248.
219. СОЛОВЈЕВ А., Судије и Суд по градовима Душанове државе, Гласник Скопског Научног Друштва, кн. VII—VIII (1930), 147—162.
220. SOLOVEV A. Греческите Архонты во сербском царствџ XIV вџка, Byzantinoslavica, II, Prague, 1930, 274—287.
221. СОЛОВЈЕВ А., Цар Душан у Серезу, Југословенски историски часопис, год. I, св. 1—4, Љубљана—Загреб—Београд, 1935, 472—477.
222. СОЛОВЈЕВ А., Кончански практик, Зборник Радова, XLIV, — Византолошки институт, кн. 3 (1955), 83—111.
223. СОЛОВЈЕВ А.—МОШИН В., Грчке повеље српских владара, Београд 1936, 537.
224. SOULIS G., Tsar Stephen Dušan and Mount Athos, Harvard Slavic Studies, 2, 1954, 125—139.

225. SOULIS G., Notes on the History of the City of Serres under the Serbs (1343—1371), 'Αφέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη, 'Αθήνα, 1960, 373—379.
226. СРЕЊКОВИЋ П., Историја српског народа, књига друга: Време краљевства и царства (1159—1367), Београд, 1888, 963.
227. СТАНОЈЕВИЋ Станоје, Историја српског народа, Београд, 1908, 1910², 1926³, 431.
228. СТАНОЈЕВИЋ Ст., Постанак и порекло народних песама о Краљевићу Марку, сп. Братство, 25, Београд, 1921, 62—79.
229. СТАНОЈЕВИЋ Ст., Битка код Велбужда, сп. Братство, 39, Београд, 1930, 1—18.
230. СТАНОЈЕВИЋ Ст., Од Велбужда до Косова, Братство, 41, (1932), 1—21.
231. СТАНОЈЕВИЋ Ст., Краљ Милутин (Годишњица Н. Чулића, XLVI), Београд, 1937, 43.
232. СТОЈАНОВИЋ Љуба, Стари српски записи и натписи, књ. I, II, III, IV, VI, Београд, 1902, 1903, 1905, 1923, 1926, 480, 482, 487, 227, 347.
233. СТОЈАНОВИЋ Љуба, Стари српски родослови и летописи, Београд — Ср. Карловци, 1927, 382.
234. ТАРАНОВСКИ Теодор, Историја српског права у Немањинској држави, I, II, III/IV, Београд, 1931, 1931, 1935.
235. TAFEL G.—THOMAS G., Urkunden zur älteren Handels- und Staatsgeschichte der Republik Venedig, I—III (Fontes Rerum Austriacarum, Diplomataria et Acta, XII—XIV), (1204—1300), Vienne, 1856—57, 357.
236. TAFRALI O., Thessalonique au XIVe siècle, Paris, 1913, 312.
237. TAFRALI O., Thessalonique des Origines au XIVe siècle, Paris, 1919, 344.
238. ТОМАЦ Петар, Битка на Марици, Војноисторијски гласник, св. 1, Београд, 1956, 61—74.
239. ТОМИЋ Н., Историја у народним песмама о Марку Краљевићу. I. Песме о Муси Кесеџији и Вему Брђанину, Београд, 1909.
240. ТОМОСКИ Томо, Исправки и допуњенија на некои карти од средновековната историја на Македонија, Годишен Зборник на Филозофскиот факултет во Скопје, 7, (1954), 111—122.
241. ТРАЈЧЕВЋ Георги, Градъ Прилепа, София, 1925, 384.
242. ТРАЈЧЕВЋ Г., Манастиритѣ въ Македония, София, 1933, 256.
243. ТРИФУНОВСКИ Ј., За средновековните села на манастирот св. Андрија кај Треска, Годишен Зборник на Филозофскиот факултет во Скопје, том IV, (1951), 3—16.
244. ЋИРКОВИЋ Сима, Допуне и објашњења: Ст. Новаковић, Срби и Турци XIV и XV века, Београд, 1960, 443—470.
245. ЋОРОВИЋ Владимир, Свети Сава, Братство, 27, Београд, 1921, 18—30.
246. ЋОРОВИЋ В., Историја Југославије, Београд, 1933, 603.
247. УСПЕНСКИИ Ф., Образование втораго Болгарскаго царства, Одесса, 1879, 256.
248. УСПЕНСКИИ Ф., Значение византијской и южнославянской прони, Сборник статей по славяноведению, составленный и изданный учениками В. И. Ламанского, С. Петербург, 1883, 1—32.
249. УСПЕНСКИИ Ф., История византијской империи, том III, Москва—Ленинград, 1948, 860.
250. ФЕРЈАНЧИЋ Божидар, Деспоти у Византији и јужнословенским земљама, Београд, 1960, 226.
251. ФИЛОВ Б., Охридският надпис на Димитрија Хоматиан, Списание на БАН, XXIV, (1922), 1—9.
252. FILOV B., Geschichte der altbulgarischen Kunst bis zum Eroberung des bulgarischen Reiches durch die Türken, Berlin—Lepzig, 1932.
253. ФЛОРИНСКИИ Т., Южные Славяне и Византия во второй четверти XIV века, С. Петербург, 1882, 137.
254. ФЛОРИНСКИИ Т., Памятники законодательной деятельности Душана, царя Сербов и Греков Киев, 1888.
255. ХЗ+5 (Стојан Новаковић), Законодавство и владоци српски XIV века и народности у Македонији (Отаџбина, XIX), Београд, 1888, 22.
256. ХАЦИ-ВАСИЛЕВИЋ Јован, Драгаш и Константин Дејановиќи и њихова држава, Београд, 1902.
257. ХАЦИ-ВАСИЛЕВИЋ Јован, Прилеп и његова околина (историјско-

географска излагања), Београд, 1902, 213.

258. ХАЦИ-ВАСИЛЕВИЋ Ј., Стара Србија и Македонија (са гледишта географског, историјског и политичког), сп. Братство, 21, (1906), 49—204.

259. ХАЦИ-ВАСИЛЕВИЋ Ј., Охрид, сп. Братство, 29 (1923), 81—102.

260. ХАЦИ-ВАСИЛЕВИЋ Ј., Скопље и његова околина, Београд, 1930, 610.

261. *Historija naroda Jugoslavije, I*, Zagreb, МСМЛШ, 891.

262. НОПФ С., *Geschichte Griechenlands vom Beginne des Mittelalters bis auf die neuere Zeit*: Ersch-Gruber, Allgemeine Encyclopädie der Wissenschaften und Künste, Bd. 85/86, Leipzig, 1867/68.

263. HUSSEY J., *Le Monde de Byzance*, Paris, 1958, 230.

264. ЦУХЛЕВ Д., *История на българската църква, I*, София, 1910.

265. ШАФЕРОВА Л., Србско крестјанство в XIII в. и в первой половине XIV в., Ученые записки Куйбышевского

гос. пединститута, 9, вып. I, 1957, 215—236.

266. ШОФМАН А., *Очерки истории Македонии и македонского народа*, том I, Казан, 1960, 288.

267. ШКРИВАНИЋ Г., О јужним и југоисточним границама српске државе за време цара Душана и после његове смрти, *Историски часопис* (1960), 1—15.

268. ЈОРДАНОВ ЈУ., *История на българската трговија до ослобођењето*, София, 1938, 262.

269. WELLNHOFER M., *Johannes Apokaukos, Metropolit von Naupaktos in Aetolien (c. 1155—1233). Sein Leben und seine Stellung im Despotate von Epiros unter Michael Dukas und Theodoros Komnenos*, Freising, 1913.

270. WERNER E., *Volkstümliche Häretiker oder sozial-politische Reformer? Probleme der revolutionären Volksbewegungen in Thessalonike 1342—1349*, *Wissenschaftliche Zeitschrift d. Karl-Marx Universität, H. 1*, Leipzig, 1958/59, 45—83.